

Betreft : Position paper “Uitvoerbaarheid van beleid op het boerenerf”

Aan : Vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) van de Tweede Kamer

Van : Vereniging van accountants- en belastingadviesbureaus (VLB), vertegenwoordigd door Hans de Bie, voorzitter vaksectie Agro Bedrijfskunde (hdebie@alfa.nl of 06 21 34 55 57)

Datum : 25 januari 2024

Deze position paper is geschreven op verzoek van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) van de Tweede Kamer. De aanleiding voor de paper is een rondetafelgesprek op 8 februari 2024 over de Uitvoerbaarheid van beleid op het boerenerf. De [VLB](#), opgericht in 1926 en bestaande uit de leden [ABAB](#), [Alfa](#), [Countus](#) en [Flynth](#), bedient circa 70% van alle agrarisch ondernemers in Nederland op het gebied van accountancy, fiscale-, juridische en bedrijfskundige advisering, waaronder de advisering over de uitvoering van Europese en Nederlandse wetgeving.

Type knelpunten

De VLB adviseurs zijn in de uitvoering en via gesprekken met agrarische ondernemers, dagelijks actief in de praktijk met uiteenlopende verplichtingen en vraagstukken vanuit wet en regelgeving. Daarbij doen zich de volgende type knelpunten voor:

1. **Toename complexiteit**

Ondanks herhaaldelijke voornemens om de regelgeving eenvoudiger en robuuster te maken, zien we dat het tegendeel waar is. De sector staat voor grote uitdagingen, die steeds opnieuw gepaard gaan met een toename van beleid, wetten en regels. Daarbij zien we enerzijds een stapeling van beleid en anderzijds tegenstrijdigheden tussen regelingen. De als maar toenemende uitzonderingen op regels maken het daarnaast steeds complexer. De late bekendmaking van nieuwe regelgeving (bijv. mest en GLB) zorgen voor grote onduidelijkheid in de uitleg naar de praktijk. Veel ondernemers voelen zich genooddaakt om een adviseur in te schakelen, omdat zij het simpelweg niet meer begrijpen. Hoewel wij onze klanten graag helpen bij de uitleg en toepassing van regels, ondersteunen wij onze klanten liever op thema's, zoals ondernemerschap, landbouwtransitie en een goed verdienmodel. Bovendien zorgen de grote complexiteit en het beroep dat op adviseurs wordt gedaan voor een forse werkdruk onder adviseurs, die vooral afgelopen jaar met de grillige invoering van een nieuw Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) ongekend hoog was.

2. **Onvoldoende aansluiting praktijk**

Naast de grote complexiteit van nieuwe regels, zien we ook dat het beleid steeds minder vaak aansluit op de werkelijkheid van de boerenpraktijk. Veel beleid wordt nog altijd vormgegeven via middelvoorschriften, terwijl voor een hogere acceptatiegraad en betere uitvoerbaarheid de sector gebaat is bij doelvoorschriften. Onder meer de recente regelgeving omtrent de verplichte inzaai van vanggewassen, winterteelten en vroeg rooigewassen leiden tot ongewenste kalenderlandbouw. Landbouwbeleid op basis van vaste data staat haaks op de praktijk, en de uitvoering ervan wordt regelmatig ingehaald door zaken die buiten de invloedssfeer van de ondernemer liggen.

3. **Beleidsonzekerheid en integraliteit**

Beleidsonzekerheid wordt wetenschappelijk door landbouwers onderkend als een van de voornaamste belemmeringen voor de ontwikkeling van hun bedrijf. Samen met de Business Economics Group van Wageningen Universiteit heeft één van de VLB leden onlangs een uitgebreid onderzoek gedaan naar de invloed van overheidsbeleid op het investeringsgedrag en managementmaatregelen op het boerenbedrijf⁽¹⁾. Het gebrek aan consistent beleid en het gemis van een integrale aanpak van afzonderlijke beleidsdossiers leiden tot versnipperde wetgeving waar de sector op vastloopt.

---

(1) [Do Dutch farmers invest in expansion despite increased policy uncertainty?](#) - L. Yanore e.a., juni 2023

Knelpunten voorkomen

Het wegnemen van knelpunten en het verbeteren van de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving op het boerenerf is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de politiek, het ministerie, uitvoeringsinstanties en de sector. Daarbij zien wij ook een belangrijke rol voor intermediairs weggelegd.

1. Maak het simpeler

Een open deur natuurlijk, maar zorg voor versoepeling, vereenvoudiging en vooral vermindering van wetten. Voorkom een verdere stapeling van regelgeving en wees alert op tegenstrijdigheden tussen regels. Besteed bij het ontwerpen van nieuw beleid meer aandacht aan de onderlinge integrale samenhang van beleidsthema's, de juridische houdbaarheid, de beperkte uitvoeringscapaciteit, het voorkomen van uitzonderingen op de hoofdregel en de vermindering van de administratieve lasten. Landbouwers zijn goedwillend en zich ervan bewust dat zij extra inspanningen moeten leveren in een steeds veranderende en veeleisende omgeving, maar zien het gepaard gaan met een administratieve lastenverhoging in plaats van verlaging. En dus ook een hogere druk op het verdienmodel wat vaak al marginaal is. Stel het verdienmodel van de landbouwer voorop en maak wetgeving dienstbaar aan de sector.

2. Neem regie en werk samen

Het bekende OVO-drieluik (Onderzoek, Voorlichting en Onderwijs) heeft sterk bijgedragen aan de ontwikkeling van de agrarische sector. Na de verzelfstandiging van voorlichting en onderzoek zijn nieuwe vormen van samenwerking ontstaan tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen. Gebruik de aanwezige kennis en ervaringen, en werk juist bij het ontwikkelen van nieuw beleid, samen. Mede door voortdurende personele wijzigingen bij de beleidsmakers op het ministerie, zou er een grotere rol moeten liggen bij het bedrijfsleven met jarenlange praktijkervaring en bij kennisinstellingen. De overheid zou dan meer een coördinerende of regierol kunnen vervullen.

3. Betrek intermediairs vroegtijdig

Intermediairs hebben een niet te onderschatten rol als het gaat om de uitvoering van beleid op het boerenerf. Als accountant/adviseur fungeren we als onafhankelijk sparringpartner en vertrouwenspersoon voor agrarische ondernemers. Onze deskundigheid is integraal en beslaat alle voorkomende disciplines: bedrijfskundig (strategisch, financieel-economisch, bedrijfsvoering), fiscaal, juridisch en administratief. Inmiddels werken we 25 jaar intensief, en met wederzijdse tevredenheid, samen met de Rijksdienst van Ondernemend Nederland (RVO). We herkennen veel van de rapportage "[Stand van RVO: Met minder regels krijgen we meer geregeld](#)". In de nauwe contacten met RVO komen ook wij steeds opnieuw tot de conclusie dat het van essentieel belang is om aan de voorkant, bij het ontwerpen van nieuw beleid, betrokken te worden en niet pas op het moment dat publicatie van regelgeving een feit is. Daarom een dringende oproep aan de beleidsmakers om niet alleen de vertrouwde sectorpartijen op te zoeken, maar juist ook aan de voorkant gebruik te maken van de kennis en ervaringen van de intermediairs. Wij zijn immers degene die dagelijks met agrariërs in gesprek zijn en een goed beeld hebben wat er op ondernemers afkomt en hoe ze daar op acteren.

Rol Tweede Kamer

Binnen de hoofdtaken van de Tweede Kamer – samen met de regering nieuwe wetten maken en controleren of de regering haar werk goed doet – zien we een belangrijke rol voor de Tweede Kamer bij het maken van nieuw beleid.

1. Meer specifieke aandacht voor uitvoerbaarheid bij het wetsvoorstellen

In de Toelichting op een initiatiefwetsvoorstel worden veelal de achtergronden en de precieze inhoud uiteengezet. Naast een beschouwing op de bedrijfseffecten en regeldruk, is er meestal maar weinig aandacht voor de praktische uitvoerbaarheid van een nieuwe wet of regeling. We roepen de Tweede Kamer op om bij de ontwikkeling van nieuw beleid meer specifieke aandacht te schenken aan de haalbaarheid, (juridische) houdbaarheid en uitvoerbaarheid van wetten en regelingen.

2. Opvolging evaluaties van nieuw beleid

Om te bepalen of nieuw beleid het juiste en beoogde doel heeft bereikt, worden er door ministeries beleidsevaluaties uitgevoerd waarvan de onderzoeksrapporten openbaar zijn. Enerzijds om verantwoording af te leggen en anderzijds om te leren wat er goed gaat of beter kan. Dat laatste zou moeten leiden tot concrete actiepunten om een kwaliteitsverbetering door te voeren in het proces van het ontwikkelen van nieuw beleid. Hier ligt ook een belangrijke rol voor de Tweede Kamer om te monitoren op de uitvoering van de concrete actiepunten met het doel om tot een kwaliteitsverbetering bij het vormen van nieuw beleid te komen. Daarbij is het ook van belang dat de effectiviteit van nieuwe wetgeving tussentijds wordt geëvalueerd en niet na afloop zodat er daar waar nodig bijgestuurd kan worden.

Uitnodiging (werk)bezoek

Deze position paper geeft op een hoger abstractieniveau aan hoe de VLB tegen de uitvoerbaarheid van beleid op het boerenerf aankijkt. We kunnen dit aan de leden van de Vaste commissie voor LNV van de Tweede Kamer verder toelichten en onderbouwen. Indien daar behoefte aan is, gaan wij graag met u in gesprek en komen wij met een delegatie graag een keer naar Den Haag.

Namens de Vereniging van accountants- en belastingadviesbureaus (VLB)

Hans de Bie

Voorzitter Vaksectie Agro Bedrijfskunde